

รายงานการประชุม
สภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๒๑

(สมัยวิสามัญ สมัยที่สอง)

วันอาทิตย์ที่ ๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐

ฉบับสำนักงานพิมพ์

ครั้งที่ ๑ ถึง ครั้งที่ ๓๐ (สมัยวิสามัญ สมัยที่สอง) พ.ศ. ๒๕๖๐

(๖๖)

หน้า

ครั้งที่ ๒๑/๒๕๕๐ (วิสามัญ) สมัยที่ ๒
วันอาทิตย์ที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๐

๑. เรื่องแจ้งข้อที่ประชุม

หนังสือของคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ถึง นายพัน
เอก พระยาพหลพลพยุหเสนา เป็นนายกรัฐมนตรี

๔๘๔

รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ครั้งที่ ๒๑/๒๔๙๐ (วิสามัญ) สมัยที่ ๒
วันอาทิตย์ที่ ๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๙๐
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

เริ่มประชุมเวลา ๑๕.๕๖ นาฬิกา

ประธานสภาผู้แทนราษฎร : วานนี้ข้าพเจ้าได้รับหนังสือจากคณะผู้สำ
วันนี้มีสมาชิกมาประชุม ๘๘ ท่าน เร็วราชการแทนพระองค์ ๑ ฉบับ มี
เป็นองค์ประชุมแล้ว ข้าพเจ้าขอ ความว่า
แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่าเมื่อวันที่ ๗ เมื่อ

พระที่นั่งบรมพิมาน

วันที่ ๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๙๐

ถึง พระยามานวราชเสวี ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ตามที่ท่านนำความมาแจ้งว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ปรึกษากันอีกวาระ
หนึ่ง มีเสียงเป็นส่วนมากได้แสดงความจำนงที่เห็นควรที่จะกั้นนายพันเอก พระยาพล
พลพยุหเสนา เป็นนายกรัฐมนตรีก่อนไป ส่วนข้อข้องใจที่นายพันเอก พระยา-
พลพลพยุหเสนา ขอให้จัดการพอกซักกันให้เป็นการบริสุทธิ์ชาวเสียดเสียก่อน
นั้น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเห็นว่า เมื่อไม่ได้มีการขังใจในส่วนเฉพาะตัวท่าน
แล้ว และแม้แต่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ตั้งกระทู้ถามและผู้เบียดอกิปรายในเรื่องนั้น
ก็ปรากฏว่าไม่ตั้งใจในข้อมสทินมัวหมองเฉพาะตัวท่านเลย ยังคงยืนยันความเห็นที่
ท่านจะเป็นนายกรัฐมนตรีก่อนไป

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ได้พิจารณาใคร่ครวญโดยดั่งแต่แล้วเห็นว่า
ถ้าความเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตั้งที่ว่ามา ได้เป็นมติของสภาผู้แทนราษฎร
แล้วก็จะจักเป็นหลักฐานแสดงให้เห็นว่าสภาผู้แทนราษฎรเป็นที่พอใจในความบริสุทธิ์
ของนายพันเอก พระยาพลพลพยุหเสนา และเมื่อมีหลักฐานเช่นนี้แล้ว คณะผู้

สำเร็จราชการแทนพระองค์จะได้ดำเนินการจัดตั้งนายพันเอก พระยาพลพลพยุห-
เสนาเป็นนายกรัฐมนตรีต่อไป .

จึงขอแจ้งมาให้ท่านทราบ เพื่อจักได้ดำเนินการต่อไป

(ลงพระนาม) อาทิตยทีปอาภา

(ลงนาม) ยมราช

(ลงนาม) พล อ. พิชยนทรโยธิน

ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

นายใต้ ปาณิกบุตร (ผู้แทน
ราช ฎร จังหวัตพระ นคร) : เพราะ
เหตุว่า ชื่อข้าพเจ้าไปอยู่ในพระราช
หัตถเลขาฉบับนั้น จำเป็นจะต้องพูด
ข้าพเจ้าเสียใจเหลือเกินที่เอาเรื่องอย่าง
นั้น มาเขียนเป็นหนังสือราชการมายัง
สภา ฯ นี้และการเปิดอภิปรายนั้นข้าพ-
เจ้าไม่ได้เป็นเจ้าของญัตติแต่ผู้เดียว
ข้าพเจ้าได้ไปหาเจ้าคุณพล ฯ ในฐานะ
ที่เคารพเป็นส่วนตัว และได้แสดงความ
คิดข้างนอกไม่ควรจะให้เรื่องข้างนอกมา
เกี่ยวข้องในสภา ฯ นี้ ข้าพเจ้าเห็นว่า
จะเป็นการพัวพันกันข้างนอกข้างในสภาฯ
จะไปกันใหญ่ เราจะไม่มีหลัก การปก
ครองประเทศด้วยสภา ฯ ก็จะต้องให้มี
แบบ ถ้าแยกแบบเสียแล้วจะไปกันใหญ่
สภา ฯ นี้ก็ไม่มีอะไรที่จะเป็นหลักอยู่
ข้าพเจ้าขอวิงวอนเพื่อนสมาชิกข้าพเจ้าขอ

ให้เข้าใจให้ถี่ ๆ หน่อย และข้าพเจ้า
เคารพและนับถือท่านผู้นั้นอย่างไร นั้น
ข้าพเจ้าเก็บไว้เป็นส่วนตัวหน้าที่ของ
ข้าพเจ้าเป็นผู้แทนราชฎรต่อสภา ฯ นี้
เป็นเกียรติศักดิ์ในฐานะที่ได้รับเลือกมา
จะล้มแบบเสียหาได้ไม่ ข้าพเจ้าเป็น
หน่วยหนึ่งของสภา ฯ ขอวิงวอนว่า
เป็นคนละเรื่องที่เกี่ยวข้องสภา ฯ นี้เปิด
การอภิปรายเป็นแต่เพียงหลักฐานเรื่อง
ผู้กล่าวหาขึ้นมาเท่านั้น ข้าพเจ้าไม่มีความ
เชื่ออย่างไรข้าพเจ้าเชื่ออย่างหนึ่งว่า ไม่
ใช่เรื่องอยู่ในสภา ฯ นี้ และไม่ใช่อยู่อที่
จดหมายฉบับนั้น และเมื่อเรื่องมาถึงตัว
ข้าพเจ้าแล้ว ข้าพเจ้าเห็นว่าจำเป็นจะ
ต้องรักษาแบบของเรา เมื่อไม่มีแบบหลัก
แล้วข้าพเจ้าเห็นว่าเราไม่จำเป็นจะต้องมี
สภา ฯ เพราะสภา ฯ จำเป็นจะต้องเป็น
ไปตามหลักของรัฐธรรมนูญเท่านั้น ซึ่ง

เราถือไว้ในฐานที่สูง นี่จะต้องปกครอง
ด้วยแบบด้วยหลักสภา ฯ ซึ่งเป็นแนว
ของรัฐธรรมนุญ เพราะฉะนั้นจะเอา
เรื่องของความเคารพใครต่อใครที่ไหนมา
เป็นหนังสือเช่นนี้ ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่เป็น
เรื่องที่เกี่ยวข้องกับกิจการของสภา ฯ น
นั้นเป็นคนละทาง และข้าพเจ้าขอวิงวอน
ให้ท่านสมาชิกทั้งหลายได้เข้าใจไปในทาง
การงานให้ดีแต่ในส่วนตัวข้าพเจ้ามีอย่าง
ไรข้าพเจ้ารู้ในตัวของข้าพเจ้าเอง นั้น
เป็นเรื่องที่ไม่ใช่ข้าพเจ้าจะต้องมาบอกใน
สภา ฯ น เพราะฉะนั้นขอให้เข้าใจว่า
เรื่องเกี่ยวกับหนังสือที่ท่านมานั้น ด้วย
เหตุที่ว่ามานั้น และที่ข้าพเจ้าว่ามานั้น
ข้าพเจ้าจำเป็น จะต้องพูดต่อไปอีกสัก
หน่อยหาเป็นการที่ห่วงเหนียวการงาน
อะไรต่ออะไรมิได้ ที่จริงไม่ใช่เช่นนั้น
สภา ฯ ก็สภา ฯ ก็ว่ากันไป แต่ส่วน
ความเคารพนับถือก็ว่ากันไป จะมาเกณฑ์
ให้เรารับไม่ได้การเบียดเบียนจะว่าเป็น
ฐานะของข้าพเจ้าอย่างเดียวไม่ได้ เป็น
ฐานะของสภา ฯ เป็นฐานะของผู้เบียดเบียน
ปราย เพราะฉะนั้นอย่ามาใช้ว่าผู้เบียดเบียน
ปรายไม่ได้

ขุนพิเคราะห์คดี (ผู้แทนราช-

ฎร จังหวัด ชุขันธ์) : การที่เราไป
หาเจ้าคุณนายก ฯ เมื่อวานนี้ข้าพ
เจ้าเองไม่รู้เลยว่าเพื่อนสมาชิก ข้าพ
เจ้า จะทำอุ้มอล่วย ในหน้าที่ส่วนตัว
เช่นนี้ ข้าพเจ้าคิดว่าเจ้าคุณนายก ฯ ไม่
มีความผิดมัวหมองอะไร และผู้สำเร็จ
ราชการ ฯ ก็เหมือนกัน และการที่
ตนไปก่อนใช้นั้นข้าพเจ้าได้พูดไว้ในราย
งานการประชุมเหมือนกันว่า ใครผิดคน
นั้นจะต้องไป ใครถูกคนนั้นจะต้องอยู่
ข้าพเจ้าก็คิดอย่างนี้เหมือนกัน ข้าพเจ้า
เชื่อว่าใจสมาชิกเพื่อนข้าพเจ้าอาจจะเป็น
อย่างข้าพเจ้าบ้าง แต่ครั้นมาภายหลังกลับ
ชักชวนกันไป แต่ข้าพเจ้าไม่มีใครชวน
เลย ข้าพเจ้าจึงไม่ไป เมื่อไปในกิจการ
ส่วนตัวแล้ว ทำไมจึงต้องเขกันไปที่
๘๐ คน เมื่อไปกันถึง ๘๐ คนเช่นนี้
จะไม่เห็นว่าไปคั้นเป็นทางราชการ หรือ
และเราไปขอความกรุณาท่านและขอให้
ท่านเป็นนายก ฯ การเบียดเบียนปรายนี้
จะไม่ถึงท่านเลยเพราะการที่ท่านทำไป
โดยเป็นประมุขของคณะรัฐมนตรี และ
ข้าพเจ้าก็มองเห็นแล้ว สำหรับผู้สำเร็จ
ราชการ ฯ ก็เหมือนกัน ทำไมจึงเป็น
เช่นนี้ ทำไมไม่สม่าเสมอ ข้าพเจ้าไม่
อยากจะนั่งในสภา ฯ เสียแล้ว

นายสว่าง ศรีวิโรจน์ (ผู้แทนราษฎร จังหวัดลพบุรี) : ข้าพเจ้าพึ่งหนังสือของผู้สำเร็จราชการ ฯ ซึ่งมี การตั้งนายก ฯ นั้นขอให้สภา ฯ ลงมติ ข้าพเจ้าเข้าใจว่าสภา ฯ นั้นตั้งขึ้นโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม รัฐธรรมนูญไม่ได้บ่งไว้ว่าการตั้งนายก ฯ นั้นจะต้องอาศัยมติของสภา ฯ เป็นหน้าที่ของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์นั้นจะต้องทรงเลือกตั้งขึ้นมา เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าเข้าใจว่าสมาชิกทุกคนคงจะเข้าใจ รัฐธรรมนูญด้วยกันที่ทุกคนแล้ว

ขุนอินทรภักดี (ผู้แทนราษฎร จังหวัดเพชรบูรณ์) : ข้าพเจ้าเห็น พ้อง กับ สมาชิก ที่กล่าวเมื่อกันตามหนังสือของผู้สำเร็จราชการ ฯ ซึ่งให้เราเห็นในประเด็นที่จะต้อง พิจารณากันว่าเราจะต้องลงมติเลือก นายกรัฐมนตรีหรือไม่ หากว่าเราทำไปเช่นนั้น ข้าพเจ้าคิดว่าเราจะทำผิดรัฐธรรมนูญ และการตั้งนายก ฯ นั้นเป็นอำนาจของผู้สำเร็จราชการ ฯ คืออำนาจของพระมหากษัตริย์ ถ้าหากว่าเราไปให้มติในทางสภา ฯ เช่นนั้น ข้าพเจ้าคิดว่าจะผิดแบบความจริงไม่ได้กักกัน ในส่วนที่เราจะรับ

เจ้าคุณนายก ฯ เข้ามาบริหารเป็นนายกรัฐมนตรีต่อไป เพราะเมื่อวานนี้ข้าพเจ้าได้ไปในวังปารุสศัวย ฯ ข้าพเจ้าไม่ได้ก้านในเรื่องนั้น แต่ก้านในเรื่องแบบว่าจะผิดรัฐธรรมนูญถ้าสภา ฯ จะลงมติ เช่นนั้นก็เท่ากับสภา ฯ แต่งตั้งนายกรัฐมนตรีด้วยตนเอง

ประธานสภาผู้แทนราษฎร : ไม่ใช่ หนังสือฉบับนี้ เฉพาะตัวเจ้าคุณพหล ฯ จะมีมติเห็น มัว หมอง หรือ ไม่ ถ้าเห็นว่าไม่มีมติก็แล้วแต่ท่าน ข้าพเจ้าเป็นคณกลาง หนังสือถึงสภา ฯ นี้ ไม่ใช่เกี่ยวข้องกับ การตั้ง เอาผลกันเป็นใหญ่

ขุนอินทรภักดี (ผู้แทนราษฎร จังหวัดเพชรบูรณ์) : ถ้าเช่นนั้น ข้าพเจ้าขอกราบเรียนใหม่ในเรื่องเจ้าคุณนายก ฯ .....

ประธานสภาผู้แทนราษฎร : ไม่ใช่เจ้าคุณนายก ฯ เจ้าคุณพหล ฯ

ขุนอินทรภักดี (ผู้แทนราษฎร จังหวัดเพชรบูรณ์) : เจ้าคุณพหล ฯ จะมีความผิดเพียงใดหรือไม่ั้นในการประชุม ในสมัยนี้ตลอดมาข้าพเจ้า

ไม่มีขาดเลยแม้แต่วันเดียว ได้มาประชุม
 ตลอดมา จนถึงวันที่มีเรื่อง การ เบียด อก
 ปรายในเรื่องทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์
 ข้าพเจ้าไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการเบียด อก
 ในเรื่องนั้นแม้แต่ประการใด แต่เท่าที่
 ข้าพเจ้าได้ฟัง ได้รู้ และได้ยินมาแล้ว ไม่
 ได้ปรากฏเลยว่าพระยาพล ฯ ได้กระทำ
 ผิดแม้แต่ประการใด ความผิดที่บังเกิด
 ขึ้นนั้น มีเกิดขึ้นจากรัฐมนตรีผู้หนึ่ง ขอ
 ประทานโทษเฉพาะอย่างยิ่ง พระ ศุขย ฯ
 ซึ่งเป็น รัฐมนตรี เข้า ไปบริหาร งาน ใน
 สำนักพระราชวังแทนตัวพระยาพล ฯ
 ซึ่งสำนักพระราชวังนั้นอยู่ในความรับผิดชอบ
 ของนายรัฐมนตรีในบางกรณี จึง
 มีบางคำที่สมาชิก ได้กล่าว พาดพิง ไป ถึง
 เจ้าคุณพล ฯ อยู่บ้าง ก็เพราะเหตุว่า
 ความรับผิดชอบของเจ้าคุณพล ฯ นั้น
 มีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ด้วยในสำนักพระราชวัง
 จึงจำเป็นต้องมีการพุดพาดพิงไปเป็นธรรมดา
 จะถือจุดสำคัญแล้วเจ้าคุณพล ฯ ไม่มี
 ความผิดมัวหมองเลยแม้แต่น้อย เพราะ
 ว่าท่านไม่ได้เข้าไปบริหารงาน รัฐมนตรี
 เข้าไปบริหารงานแทนต่างหาก ซึ่งหมาย
 ความว่ารัฐมนตรีผู้หนึ่งจะต้องรับผิดชอบ
 แม้แต่ผู้กล่าวขึ้น ก็หมายความว่า
 สมาชิกเพื่อนข้าพเจ้าผู้ที่ได้นำเรื่องเข้าสู่

สภา ฯ ก็อยากให้เห็นความผิดของ
 รัฐมนตรีผู้หนึ่ง สรุปความ ข้าพเจ้า
 เห็นซึ่งได้นั่งอยู่ในที่นั้น ไม่ได้มีความเห็น
 เลยว่าเจ้าคุณพล ฯ มีความผิดและมีมัว
 หมองในเรื่องนี้แต่ประการใด

นายเลียง ไชยกาล (ผู้แทน

ราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี)
 ข้าพเจ้าคนหนึ่งได้ ไปหาท่าน เมื่อวานนี้
 ก็เนื่องจาก ได้พิจารณา ดู ต้องเรื่อง
 ปรากฏขึ้นในปัจจุบันนี้ ปรากฏว่าทง
 มี่ระแวงว่ามีสมาชิก จะสงสัย ในความ
 หมองของท่าน แต่ว่ามัวหมองในที่นี้
 ต้องถือเป็นสองนัย ก็มัวหมองในทาง
 ธรรมจรรยาอย่างหนึ่ง และในทาง
 การอย่างหนึ่ง ในการไปของข้าพเจ้าเมื่อ
 วานนี้ ข้าพเจ้าไปนั้นไม่ใช่ในฐานะ
 สมาชิกข้าพเจ้าผู้รักชาติผู้หนึ่งไป วิจารณ์
 ความจริงใจ มิได้เคยสงสัยอะไรท่านเลย
 ความจริงข้าพเจ้า ไม่ได้คิด และ สงสัย ว่า
 ท่านมัวหมองและมีมโนคติอย่างหนึ่ง อย่
 ไตเลย แต่ในทางหลักการที่จะให้สภา ฯ
 ผูกมัดในเหตุการณ์อันนั้นว่าท่านบริสุทธิ์
 ทั้งสองทาง ทางธรรมจรรยาและหลัก
 การ เป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณากันมา
 ภายอยู่ และถ้าจะให้สภา ฯ นี้ได้ ลงมติ

ไปว่าเจ้าคุณพหล ฯ ไม่มีมัวหมองแล้ว ถ้า
หมายถึงแง่ธรรมจรรยา ก็ไม่ได้ความ
จริง หรือเหตุผลสมควร เพราะเหตุว่า
การอภิปรายยังไม่ถึงที่สุดรัฐบาลลาออกไป
ที่ข้าพเจ้ากล่าวนี้ไม่ได้คัดค้าน หรือ สนับสนุน
มิได้ เพื่อทำความเข้าใจให้เห็น
ว่าการ ไป ของข้าพเจ้านั้น เป็นการไปใน
นามผู้รักชาติ และความจริงจะกราบ
เรียนเพื่อความบริสุทธิ์ ส่วนหลักการ
ท่านไม่ได้แสดงให้ปรากฏออกมาว่าการอัน
นั้นมีมาอย่างไร ถึงแม้ว่าข้าพเจ้าเป็นเจ้าของ
ของเรื่องนี้ก็จริง แต่ข้าพเจ้าก็รู้บ้างบาง
ส่วน และไม่ได้รู้ทั้งหมด เพราะไม่ได้
เห็นคำสั่งคำปรึกษาหารือคำเสนอสนอง
อะไรทั้งหมด แต่ว่าถ้าสภา ฯ จะพิจารณา
จริง ๆ ก็จะต้องเอาเรื่องของพระคลังข้าง
ที่มาพิจารณากัน โดยชัดแจ้งนั้น จึงจะลง
มติไปว่าเจ้าคุณพหล ฯ ไม่มีมัวหมองทั้ง
ทางใด ๆ

หลวงศรีประกาศ (ผู้แทนราษฎร
จังหวัดเชียงใหม่) : เหตุการณ์
ในเรื่องนี้จะควรนำมาหารือในที่ประชุม
ในสภา ฯ หรือไม่ ข้าพเจ้าคิดว่า
ท่าน ประธานผู้พิจารณาในเรื่องที่นำมา
ถามสภา ฯ ว่ากิจการที่เป็น ไปอย่างนี้เจ้า
คุณพหล ฯ ได้มีการมัวหมองหรือไม่

เป็นการยากเหลือเกินที่สภา ฯ นี้จะพูดได้
ในเมื่อเราไม่รู้ข้อเท็จจริงอะไร แล้ว
เราจะพูดได้อย่างไรในเมื่อยังไม่มีการสอบสวน
เช่นนั้น ข้อที่ท่านประธาน ฯ ย่อม
จะทราบได้ที่ว่าเรื่องนี้สภา ฯ ย่อมจะ กระ
ทำไม่ได้การ ที่มาถามเช่นนี้ใน เมื่อยังไม่
ได้มีการสอบสวน แต่อย่างไรก็ตามเมื่อท่าน
ประธานรับเรื่องมาพิจารณาในสภา ฯ นี้
แล้ว ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในสภา ฯ นี้ว่า
ท่านยังไม่มีมติหมิ่นมัว หมองพาด พิงไปถึง
ท่าน แต่เมื่อเราได้เอาเรื่องที่คุณมาสอบสวน
ส่วนกันแล้วไม่ทราบว่า การ ข้างหน้าจะเป็น
อย่างไรหากลงมติเช่นนั้นก็เท่ากับเป็นการ
ผูกมัดสภา ฯ หากว่าสภา ฯ บอกว่าไม่มี
มัวหมองแล้ว จะมาสอบสวนอะไรกันอีก
จะเป็นการผูกมัดเกินไป ในปัจจุบันนี้
เหตุการณ์ได้ผ่านมาแล้ว รัฐบาลได้ลาออก
แล้วสำหรับเจ้าคุณพหล ฯ นั้นไม่มีมัว
หมอง แต่ถ้าสอบสวนจริง ๆ กลายเป็น
มัวหมอง ถ้าจะให้สภา ฯ รับรู้เช่นนั้นก็เท่า
กับผูกมัดสภา ฯ เท่านั้นเอง นี้เรายังไม่มี
เรื่องราวอะไร ข้าพเจ้าเห็นว่ายังไม่น่าจะ
เอาเรื่องเช่นนั้นมาพิจารณาในสภา ฯ นี้เลย

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
ที่ข้าพเจ้ารับ เพราะข้าพเจ้าเป็นคน
กลางท่านให้ข้าพเจ้า ไปแทนเพื่อผู้สำเร็จ

ราชการ ฯ เมื่อวานนี้ และเมื่อหนังสือมา
ซึ่งไม่ใช่ถึงตัวข้าพเจ้า และข้าพเจ้าเห็น
ว่าควรจะให้สภา ฯ วินิจฉัย เมื่อสภา ฯ
ว่าอย่างไรก็แล้วแต่

นายสนธิ เจริญรัฐ (ผู้แทน
ราษฎรจังหวัด นครราชสีมา) เมื่อ
เราได้ทำการ ประชุมและ จด รายงานการ
ประชุม ข้าพเจ้าเป็นห่วงอยู่น้อยหนึ่ง
เรื่องนายกรัฐมนตรี ข้าพเจ้าไม่คัดค้าน
เจ้าคุณพล ฯ เห็นด้วยแต่ว่าวิธีที่นำเรื่อง
นี้มาปรึกษาสภา ฯ และมีการจกรายงาน
การประชุมอย่างนี้ ข้าพเจ้าเกรงว่าจะไม่
เหมาะจะเป็นประวัติศาสตร์ สมมติว่าท่าน
ประธาน ฯ ปรึกษาว่าเราควรจะทำอย่าง
ไรก็ควรจะ ปรึกษาเป็นการ ภายใน ก่อน
และผลกลับมาในสภา ฯ ในรูปนี้ และสภา ฯ
เห็นว่าควรจะลงมติตามที่คณะผู้สำเร็จราชการ
การ ฯ ยื่นหาหรือขึ้นมาเช่นนั้น กลายเป็นที่
ข้องใจในประวัติศาสตร์ว่าใครเป็นเจ้าของ
ญัตติหรือว่าท่านประธาน ฯ เป็นเจ้าของ
ญัตตินี้ข้าพเจ้าไม่เข้าใจเลย เรื่องแปลก
อยู่น้อย

ประธาน สภาผู้แทนราษฎร :
ข้าพเจ้า ไม่ใช่เป็น เจ้าของ ญัตติ เมื่อ
ข้าพเจ้ารับแล้วก็เสนอเข้ามาในที่นี้ ถ้า
ท่านเห็นว่า ไม่ควร รับข้าพเจ้าก็จะตอบไป

ประเด็นจะหาว่าข้าพเจ้าไม่ทำตาม สภา
หรือหนังสือจะรับหรือไม่รับก็แล้วแต่
จริงข้าพเจ้าก็เห็น ใจว่าเวลานี้เป็นเวลาสำคัญ
ควรที่จะได้รับความปรึกษากันโดยทั่ว
ถึง

นายทองอยู่ พุฒพัฒน์ (ผู้แทน
ราษฎร จังหวัด นครบุรี) : ตามที่
ผู้แทนราษฎรจังหวัด เชียงใหม่และจังหวัด
นครราชสีมาพูดมาเมื่อสักครู่นี้ข้าพเจ้าเห็น
พ้องด้วยข้าพเจ้าเชื่ออย่างมั่นใจว่าท่านเจ้า
คุณ นาย ก ฯ เป็นผู้ บริสุทธ์จริง ไม่มีมัว
หมองแม้แต่น้อยแต่เรา จะต้อง ระลึกว่านี่
เป็นสภา ฯ ของชาติ ต้องใคร่ครวญดู
ก่อน ต้องทำเพื่อชาติจริง ๆ ถ้าทำผิดก็
เท่ากับเราฉีก รัฐธรรมนูญของเราเอง
เพราะฉะนั้นเราจะต้องทำด้วยความระมัด
ระวังด้วยความบริสุทธิ์ใจ ใครผิดก็ผิดไป
และใครถูกก็ถูกไปที่ว่าเมื่อวานนี้ได้พากัน
ไปหาเจ้าคุณนาย ก ฯ นั้นนั่นคงถือว่าเป็น
กิจการภายนอก เพื่อจะให้ท่านเข้ารับคำ
แห่งนั้นโดยทุกคนเห็น ท่าน บริสุทธ์จริง
แต่เป็นเรื่องภายนอกสภา ฯ ไม่ควรจะนำ
มาประชุมกันในสภา ฯ นี้ เมื่อประชุม
สภา ฯ แล้วรายงานการประชุมก็จะปรากฏ
อันเป็นเหตุให้เราเสียหายมากเพราะฉะนั้น

ข้าพเจ้าเห็นว่าเราทำงานเพื่อรักษารัฐ
ธรรมนูญกันดีกว่า

หลวงวิจิตรวาทการ : เรื่องที่
คือได้มาจนถึงเรื่องที่แปลงรูปปัญหา
มาในเวลานี้ ที่จริงก็พวกเราเอง เมื่อ
เราได้พิจารณากันเป็นการภายในลงคะ-
แนมเป็นการภายในว่าใครควรจะเป็นนา-
ยก รัฐมนตรี และเรเลงกะแนมเจ้าคุณ
พหล ฯ เป็นที่หนึ่ง และใครจะเป็นที่เท่า
ไรก็ไม่ทราบ เท่าที่ทราบจากประธาน ฯ
ได้เปิดเผยว่าเจ้าคุณพหล ฯ ได้ที่หนึ่ง
แล้วประธาน ฯ ได้ไปทูลผู้สำเร็จราชการ
แทนพระองค์ผู้สำเร็จราชการ ฯ ก็ไปทาบ
ทามเจ้าคุณพหล ฯ และท่านก็รับไม่ได้
จนกว่าจะมีการ ชัก ฟอกให้ชาวสะอากเสีย
ก่อน คราวนี้เกิดคิดใจขึ้นมา แล้วบอก
ว่าทางที่ดีที่สุดอยากให้เจ้าคุณนายก ฯ รับ
และเราได้พูดกันในเรื่องการชักฟอกนั้นว่า
ไม่ควรจะให้มัน เราอยากจะทำวิธีการอย่าง
ใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเจ้าคุณพหล ฯ เข้าใจ
ว่าสภา ฯ เราไม่คิดใจในส่วนตัวท่านเมื่อ
เป็นเช่นนั้น ที่ประชุมนี้ก็ได้ ให้ ท่านประ-
ธาน ฯ ไปทาบทาม และสมาชิกบางท่าน
ก็ได้ไปแสดงความจำนง ก็อนายดัด ฯ ชัก
ชวนให้ ไปหาเจ้าคุณพหล ฯ แล้วก็มีหลาย

คนไปทาบ เจ้าคุณพหล ฯ บอกว่าสภา ฯ
ไม่คิดใจว่าท่านมีความผิดแล้ว ท่านก็ยิน
ยิตจะรับต่อไป บัญญัติเพียงเท่านั้น และที่
เราพิจารณากันในวันนี้ว่าเราจะเอาหลัก
ฐานอะไรที่สภา ฯ ไม่คิดใจในความมัว
หมองของเจ้าคุณพหล ฯ ข้อความที่พูด
ในทางลับ และข้อความที่ท่าน สมาชิกตั้ง
กระทู้ถามก็อนายเสียงก็เอาหลักฐานไม่ได้
เพราะไปพูดกันส่วนตัว ข้อความนั้นก็
เอาหลักฐานไม่ได้ ไม่มีรายงาน ข้าพเจ้า
คิดว่าประชุมลับก็ไม่มีรายงานการประชุม
เราขอหลักฐานสักนิตหนึ่งว่าสภา ฯ ไม่
คิดใจในความมัวหมองของท่าน ซึ่งข้าพ
เจ้าก็เห็นใจเจ้าคุณพหล ฯ ว่าจำเป็นจะ
ต้องมีหลักฐาน ถ้าไม่มีหลักฐานแล้ว
ท่านจะพรวกเข้ามาอย่างไรได้ และเมื่อ
ท่านได้ออกไปก็ด้วยมีผู้คิดว่าท่านมีความ
มัวหมอง และท่านก็ได้ออกแถลงการณ
ลงในหนังสือพิมพ์และโดยทางวิทยุกระ
จายเสียงหมดแล้วว่าขอให้ท่านได้ชักฟอก
ให้สะอากเสียก่อน เราจะไม่ชักฟอกท่าน
ด้วยเห็นว่าท่านบริสุทธิ์แล้ว นี้เราจะทำ
อย่างไร เมื่อท่าน ประธาน ฯ เอาเรื่องมา
พิจารณาในที่นี้ ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่ผิดเพราะ
เหตุว่า ได้เป็น ไปตามความ ประสงค์ของ
สมาชิกส่วนมากข้อที่จะพิจารณาว่ากันต่อ
ไปเราจะพิจารณาว่าจะให้หลักฐานแก่ท่าน

หรือไม่ถ้าให้ก็จะต้องให้แก่สิ่งที่เป็นหลัก
ฐาน การที่จะให้ไปก็ว่าจากรหัสหรือจะให้ไป
ด้วยประชุมลับไม่ได้ หรือแต่เพียงสมาชิก
ที่ไปหาและแสดงความไม่ข้องใจก็ไม่ได้
จำเป็นจะต้องให้ปรากฏในรายงาน ต่อไป
เพื่อเราจะได้พิจารณาให้ง่ายเข้า ว่าหลัก
ฐานนี้เราจะให้หรือไม่ ถ้าไม่ให้เจ้าคุณ
พหล ฯ ก็ไม่เอา ถ้าให้ก็เอา นี่แหละเป็น
เรื่องที่เราควรจะพิจารณากันต่อไป

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
รายงานการประชุม เป็นการประชุมลับ
จะให้ใครไม่ได้ จะให้ใครก็ได้ เฉพาะ
มติของที่ประชุมเท่านั้น ว่าควรจะให้
มติต่อที่ประชุมว่าจะรับรองหรือไม่หรือไม่
ให้เลย

ขุนเสนาบดี (ผู้แทนราษฎร
จังหวัดร้อยเอ็ด) : ข้าพเจ้าคนหนึ่ง
ได้ไปเมื่อวานนี้ ได้เห็นสมาชิกทั้ง
หลายส่วนมากอยู่ในความสงบ และลงมติ
เป็นเอกฉันท์ นายเตียงเป็นผู้แสดงความบริ
สุทธ์ต่อเจ้าคุณนาย ฯ ว่า ไม่ตั้งใจและท่าน
ไม่มีความมัวหมองอะไรแม้แต่ร้อยละ ๑
เปอร์เซ็นต์ก็ไม่มีเพื่อเห็นแก่ชาติสมาชิกทั้ง
หลายได้วิงวอน ให้ท่านรับตำแหน่งนี้ต่อ
ไป สำหรับข้าพเจ้าเอง เท่าที่ประธาน ฯ

นำเรื่องมาปรึกษา ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่มี
วิถีทางแห่งรัฐธรรมนูญอย่างไร เพราะ
ว่ามาขอมติว่าเจ้าคุณนาย ฯ มัวหมอง
หรือไม่เท่านั้นเอง ข้าพเจ้าเห็นว่าสมาชิก
อาจจะให้มติดังนี้เพราะเท่าที่เราไป เมื่อ
วานนี้เป็นส่วนมากอยู่แล้วที่เราไม่ข้องใจ
ในตัวท่าน สำหรับคณะผู้สำเร็จราชการ
ต้องการหลักฐานนี้ ก็เพื่อกล่าขาน
ถ้าหากว่าเราจะมติดอกหนังสือ คณะผู้
สำเร็จ ฯ ที่แจ้งมาว่า เจ้าคุณนาย ฯ มัว
หมองหรือไม่นั้น เราลงมติไม่ได้ เพราะ
ยังไม่มีผู้เสนอญัตติ หนังสือคณะผู้
สำเร็จราชการ ฯ นั้น เป็นแต่แจ้งให้เรา
ไว้เท่านั้น เว้นแต่มีสมาชิกเสนอญัตติ
มา สภา ฯ เราจึงจะลงมติตามญัตตินั้นได้
เพื่อความบริสุทธิ์ใจ คือสมาชิกเป็นข้อ
ด้วยนายเตียง ไซยกาลว่า ท่านไม่มี
หมอง ข้าพเจ้าขอเสนอว่า เพื่อตัดความ
ให้สั้นเข้าสภา ฯ นี้จะให้มติดังนี้ มติว่า
จะให้ความบริสุทธิ์ได้หรือไม่

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
นี้เป็นเรื่องใหม่ สภา ฯ นี้จะควรลงมติ
ตามที่ขอ นี้หรือไม่เท่านั้น

นายทองม้วน อัดถากร (ผู้แทน
ราษฎร จังหวัดมหาสารคาม)

เรื่องนี้เป็นเรื่อง จดหมายของผู้สำเร็จราชการที่มาเกี่ยวข้องกับสภา ฯ เราจะควรพิจารณาหรือไม่ว่า ในการที่คณะผู้สำเร็จราชการ ฯ ยื่นเข้ามาเกี่ยวข้องกับสภา ฯ เพื่อให้สภา ฯ ลงมติไปเช่นนั้น เพราะเหตุว่า สภา ฯ ก็มีหน้าที่แนะนำให้พระมหากษัตริย์ลงพระปรมาภิไธยในกฎหมายเท่านั้นไม่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าเห็นว่าสภา ฯ จะพิจารณาคำขอไม่ได้ นอกจากสภา ฯ นี้จะมีสมาชิกผู้หนึ่งผู้ใดเสนอญัตติให้สภา ฯ ลงมติหรือพิจารณาว่าเจ้าคุณพหล ฯ บริสุทธ์อยู่หรือไม่ ถ้าจะพิสูจน์แล้วอาจจะนำหลักฐานมาแสดงว่า ท่านเป็นผู้บริสุทธ์ไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องทศนราชน

นายสว่าง ศรีวิโรจน์ (ผู้แทนราษฎรจังหวัดลพบุรี) : ข้าพเจ้าขอแสดงความเคารพ ท่าน ประธาน ฯ ที่ได้ปฏิบัติกิจการในสภา ฯ มาแล้วด้วยดี และข้าพเจ้าเองก็ขอพูดถึงความจริงใจว่า ข้าพเจ้ามีความเคารพเจ้าคุณพหล ฯ และมีความรู้สึกเอาใจช่วย ไม่อยากจะให้ท่านได้มีความหม่อมองในเรื่องที่เกี่ยวกับการเบียดอภิปราย และเกี่ยวกับกระทู้ถาม แต่ว่าตามความจริงแล้ว ข้าพเจ้าอยากจะพูด

ด้วยความจริงใจโดยสุภาวจิตที่ว่า "ความจริงเป็นสิ่งไม่ตาย" เราจะต้องยืนไประลึกถึงกระทู้ และระลึกถึงการเบียดอภิปรายก่อนว่า ในสภา ฯ เมื่อวันที่ ๒๗ ข้อความที่พูดกันนั้น ได้พาดพิงถึงเจ้าคุณพหล ฯ หรือไม่ ถ้าหากว่าความจริงนั้นมีข้อความพาดพิงถึงเจ้าคุณพหล ฯ แล้วเราอาจหลบตาบอกว่า ข้อความที่เราพูดนั้นไม่พาดพิงไม่ได้ เพราะเหตุว่า ความจริงย่อมต้องเป็นความจริง เราเห็นความจริงไม่พ้น แล้วเราจะเสียใจภายหลังว่า สภา ฯ ของ ประเทศสยาม กลับหน้ามือเป็นหลังมือ น่าระอาายที่สุด เรามีความเคารพเจ้าคุณพหล ฯ และ ข้าพเจ้าเองก็รักและ มีความตั้งใจช่วยท่านที่สุด แต่เมื่อเป็นกิจการของประเทศชาติแล้ว เราต้องระวังอย่าให้ท่านเสื่อมเสียได้ หนังสือของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ข้าพเจ้ายังติดใจอยู่ ก็เมื่อตั้งใจจะให้เจ้าคุณพหล ฯ เป็นนายก ฯ หรือไม่ ขอให้ท่านประธาน ฯ อ่านซ้ำอีกที ด้วยความเคารพ

ประธานสภาผู้แทนราษฎร : ถึงพระยามานวราชเสวี ประธานสภาผู้แทนราษฎร ตามที่ได้นำความมาแจ้งว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ปรึกษากันอีกวาระหนึ่ง มีเสียงเป็นส่วนมาก

ได้แสดงความจำนง ที่เห็น ควรจะตั้งนาย
 พันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา เป็น
 นายกรัฐมนตรีอีกต่อไป ส่วนข้อข้องใจ
 ที่นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา
 ขอให้ได้จัดการ ฟอก ชักกัน ให้เป็นการ
 บริสุทธิ์ชาวระอาตเสียก่อนนั้น สมาชิก
 สภาผู้แทนราษฎรเห็นว่า เมื่อไม่ได้มีการ
 ข้องใจในส่วนเฉพาะตัวท่านแล้ว และ
 แม้แต่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ตั้งกระทู้
 ตามและผู้เปิดอภิปรายในเรื่องนั้น ก็
 ปรากฏว่าไม่ติงใจในข้อ มัวหมองเฉพาะ
 ตัวท่านเลย ยิ่งถงยืนความเห็น ว่า ควร
 ท่านจะเป็นนายกรัฐมนตรีต่อไป คณะผู้
 สำเร็จราชการ แทนพระองค์ ได้พิจารณา
 ใคร่ครวญโดยดั่งแท้แล้วเห็นว่า ถ้า
 ความเห็น ของ สมาชิก สภาผู้แทนราษฎร
 ดังที่วามา ได้เป็นมติของสภาผู้แทนราษฎร
 แล้ว ก็จักเป็นหลักฐานแสดงให้เห็นว่า
 สภาผู้แทนราษฎร เป็นที่ พอใจใน ความ
 บริสุทธิ์ของนายพันเอก พระยาพหลพล-
 พยุหเสนา และเมื่อมีหลักฐานอยู่เช่นนี้
 แล้ว คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
 ก็จะได้อำนาจการตั้งนายพันเอก พระยา
 พหลพลพยุหเสนา เป็นนายกรัฐมนตรีต่อไป
 จึงขอแจ้งมาให้ท่านทราบ เพื่อจักได้
 ดำเนินการต่อไป

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
 ตาม หนังสือ ของ ผู้สำเร็จราชการ แทน
 พระองค์ที่มีมานี้ ข้าพเจ้าขอเรียนให้
 ที่ประชุมทราบว่า ไม่ตรงกับที่ข้าพเจ้า
 ไปทูล ข้าพเจ้าเห็นว่าสมาชิกได้ประชุม
 กันเป็นการภายใน มีความเห็นเช่นนี้
 การแต่งตั้งพระยาพหล ฯ เป็นอำนาจของ
 ผู้สำเร็จราชการ ฯ ที่จะตั้ง เพราะฉะนั้น
 เมื่อไม่ตรงอย่างนี้ ที่ประชุมจะปรึกษาว่า
 อย่างไร ทางนี้ก็ข้องใจ ทางโน้นก็ข้องใจ
 ขอให้ ที่ประชุม ฟังเสียง คนอื่น ต่อไปอีก
 ถ้าหากว่า ให้ข้าพเจ้าไปพูดขึ้นกรานว่าจะ
 พูดอย่างไร ข้าพเจ้าก็จะไปพูดอีกคนหนึ่ง
 นายเลียง ไชยกาล (ผู้แทน
 ราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี) : ขอให้
 ท่านสมาชิกเห็นใจ ข้าพเจ้า และอยาก
 จะให้ท่านสมาชิกเข้าใจ ครามจริงเรื่อง
 นั้นเป็นเรื่องส่วนตัว และนี่เป็นเรื่อง
 หลักการ เป็นเรื่องที่ลำบาก จะลงมติไป
 ก็จะเป็นการชก และในทางการเมืองนั้นเรา
 กลัวรับรองว่า กระตุ้ตามก็ดี ญัตติก็ดีไม่
 ได้พาดพิงในทางธรรมจรรยาของท่านเลย
 เพราะ ฉะนั้น เราพิจารณาตามที่ไม่เกี่ยว
 ข้องกับท่าน แต่ว่าในทางการเมืองซึ่งจะให้
 ข้าพเจ้ากล่าวในทางการเมืองว่า เรื่องนี้ข้าพเจ้า

มีจิตใจนั้นทำไม่ได้ แต่ทางธรรมจรรยา
ทำได้

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
ถามที่ท่านพูด หมายความว่าในทางส่วน
ตัว ในทางธรรมจรรยาอันอย่างไรก็
ยอม ในเรื่องนี้เกี่ยวกับสภา ฯ เพราะ
ท่านระบุมาทั้งสองคน เพราะฉะนั้นข้าพ-
เจ้าฟังมากที่สุด

นายไต้ ปาณิกบุตร (ผู้แทน
ราษฎรจังหวัดพระนคร) : ถูกแล้ว
ที่ท่านประธาน ฯ ว่า ความจริงในส่วน
ตัวของข้าพเจ้า ข้าพเจ้ามีมากกว่าร้อย
เปอร์เซ็นต์ สำหรับความรักและนับถือ
ท่านผู้นั้น แต่ว่ามีหนังสือมาเป็นทางการ
นั้นจะไปกันใหญ่ การที่ข้าพเจ้าเปิดการ
อภิปรายนั้น ไม่ใช่ของข้าพเจ้าแล้วก็
หลักการ เปิดอภิปราย ของข้าพเจ้าไม่ได้
พูดโดยตัวเอง ดูในรายงานการประชุม
ข้าพเจ้าทำไม่ได้ รายงานการประชุมมี
อย่างไรก็เป็นอย่างนั้น แต่ในทางส่วน
ตัว ข้าพเจ้าไม่ยอมพาดพิงถึง แต่ว่าข้าพ-
เจ้าได้พูดแล้วว่า เป็นความจริงใจที่สุด
ทั้งสภา ฯ ของประเทศ ซึ่งมีแบบมี
หลักการ ข้าพเจ้าไม่ยอมเอาเรื่องข้าง
นอกมาว่าข้างใน ไม่อยากเอาเรื่องข้าง
นอกมาพูด ขอให้เข้าใจให้ดีกว่า รายใน

งานการประชุมสภา ฯ ซึ่งทุกคนรัก ทุก
คนพยายามจะสงวนเป็นหลักของสภา ฯ
นี้ไว้เพื่อของประเทศชาติคือไปตามรัฐ-
ธรรมนูญ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าคิดว่าเรา
จะพิจารณากันได้ในแง่แห่งการงานและ
ส่วนตัว

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
ในเรื่องนี้ข้าพเจ้า ขอให้ที่ประชุมทราบ
ว่า ข้าพเจ้าพยายามทำดีที่สุด แม้แต่
สมาชิกผู้ตั้งกระทู้และผู้เปิดอภิปราย
คือนายไต้ ฯ เพราะฉะนั้นเมื่อคน ๒ คน
ไม่ยอมให้มันดี ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นวิธีที่ด
สุด ข้าพเจ้าจะไปหาท่านอีก

น.ต. หลวงชำระนาวาสวัสดิ์ ร.น.
(รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย):
ข้าพเจ้าฟังคุณที่อภิปรายกันมาแล้ว รู้สึกว่า
เราจะเข้าใจกันในทางที่ไม่สู้ตรงกับ
ความมุ่งหมายของเจ้าคุณ นายก คือ
พระยาพหล ฯ นอกจากนั้น ในฐานะ
ที่ท่านไม่ได้มาในที่ประชุมนี้ และการ
อภิปรายก็ไม่ได้เป็นไปตามความมุ่งหมาย
ของท่าน แล้วอาจจะนำความเสียหายมา
สู่ท่านได้ ในฐานะที่ข้าพเจ้าได้รับการ
ปรึกษาค้ำช่วยว่า ท่านได้สอบถามว่า ท่าน
จะเป็นนายก ฯ นั้น ข้าพเจ้าขอชี้แจง

ความประสงค์ของเจ้าคุณพหล ฯ คือว่า ด้วยความจริงใจของท่านแล้ว ท่านอยาก จะให้มีการ ชักฟอกเสีย ก่อนโดยให้ชาว สะอากแล้ว และถ้าจำเป็นแล้วสภา ฯ เห็นควร คือว่าถ้าเห็นเป็นการสมควร ที่จะให้ท่านเป็นนายก ฯ ต่อไป แล้ว ท่าน เห็นว่ามีการ ตั้งนายกรัฐมนตรี ชั่วคราว สัก ๑๐ หรือ ๑๕ วัน เพื่อทำการ ชัก ฟอกท่านแล้ว เมื่อเห็นว่าบริสุทธิไม่ตก ใจแล้ว ท่านก็อยากจะรับตำแหน่งนี้ต่อ ไป แต่ว่าเนื่องด้วยการอภิปรายในสภา ฯ นี้ เป็นไปที่ท่านประธาน ฯ ได้ไปพูด อีกประการหนึ่ง ท้าวผู้ซึ่งจะเป็นนายก รัฐมนตรี ชั่วคราว นี้เป็นการหาไม่ ใจ เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว ก็บอกว่าจำเป็นที่จะ ต้องมีการ กระทำอย่าง หนึ่งอย่างใด ให้ ปราบกฎชักว่าสภา ฯ นี้ไม่ให้ตกใจในตัว ท่าน ทั้งนี้ท่านได้ประสงค์ต่อไปในการทำ เช่นนี้ ไม่ใช่หมายความว่า เมื่อท่านเป็น นายกรัฐมนตรีขึ้นแล้ว สภา ฯ จะตั้ง กรรมวิธีการ หรือกรรมการ ไป สอบ สอน ท่านก็หาไม่ได้ คือหมายความว่า เมื่อท่าน เป็น นายกรัฐมนตรีใน ครั้งนี้ด้วยความ จำเป็น ด้วยความเรียกร้องของสมาชิก และด้วยความจำเป็นของประเทศชาติก็ ที่ ท่านก็ยอมรับหน้าที่นี้ และท่านจะแสดง

นโยบาย และสมาชิกได้ไปสอบถาม นโยบายแล้ว ท่านพร้อมที่จะได้ตั้งกรรมมา ติการ หรือกรรมการ ไป สอบ สอน ท่าน เมื่อสอบสวนมีผลกัน จะเป็นไปในทาง ธรรมจรรยาหรือหลักการก็ตาม ท่านก็ พร้อมที่จะลาออกจากตำแหน่ง รวมความ ว่า เจ้าคุณพหลท่านได้เห็นว่ ในขณะนั้น ถ้าเพื่อนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เห็นว่า ท่านควรจะดำรงตำแหน่งต่อไป และ เป็นความจำเป็นของประเทศ เพื่เป็น การเรียบร้อย จะให้ท่านเป็นนายกรัฐมนตรี ท่านก็ไม่ขัดข้อง ถ้าได้มีวิธีเป็น หลักกับท่านอย่างไร ได้มีมติแก่ท่านแต่ โดยเหตุให้มีมติของที่ประชุม และทั้งนี้ ไม่ใช่หมายความว่าความว่ามตินั้นผูกมัดไม่ให้ สภาดำเนินการต่อไป คือว่าขอให้ตั้ง กรรมวิธีการดำเนินการต่อไป ซึ่งเป็น ความประสงค์ของท่าน รวมความว่า สภาเราจะให้หลักการได้หรือไม่ว่า เรา ไม่คิดใจท่าน คือเจ้าคุณพหล ฯ ให้เป็น นายกรัฐมนตรี

ประ ธาน สภาผู้แทนราษฎร ได้ แปลว่า ใน ชั้นนี้ สภา ฯ ไม่คิดใจแก่ ใน ทาง การ ต่อไปก็ ขอให้ตั้งกรรมมา ติการ

น.ต. หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์. น.ก.

(รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย):

ท่านประสงค์เช่นนั้นด้วย

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
มกีสัญญาที่ประชุมสภา ฯ ข้าพเจ้าก็ระวัง
เหลือเกิน เพราะฉะนั้นขอเชิญคุณพระ
สารสาสน์ ฯ ขอพูดให้ชัดเจนหน่อย

พระสารสาสน์ประพันธ์ (รัฐ-
มนตรี) : ในหนังสือที่ท่านทำบอก
ให้เราทราบเราก็ทราบกันแล้ว ที่สภา ฯ
ลงในรายงานการประชุมด้วย และประ-
ชุมกันตามระเบียบของเราด้วย ข้าพเจ้า
อยากจะเรียนว่าอย่างไร เราพร้อมที่จะให้
ท่าน แต่ปัญหาอยู่ที่ว่าได้หรือไม่ได้
นั่นเป็นประเด็นสำคัญตามที่เราจะพิจารณา
กันว่า เราจะได้หรือไม่ได้มันมีอยู่ ๒ แง่
แง่ที่หนึ่ง ท่านต้องการให้สภา ฯ มีมติ
ทางใดทางหนึ่งว่า ท่านไม่มีมลทินหรือ
มีหมองประการใด อีกแง่หนึ่งมันเป็น
ผลที่ต้องการ ก็คือ ถ้าเราจะเรียกไปว่า
มีมลทินมีหมอง ความเสียหายเกิดแก่
ท่าน เกิดแก่ใครต่อใครทั่วกันหมดเรา
ต้องคิดในข้อนี้ก่อนที่จะตัดสินใจ ใน
ประการที่ ๒ ถ้าเราชี้ขาดลงไปว่า ท่าน
ไม่มีหมองเลย ไม่มีมลทินเลย เรา
จะตั้งระวาง คิดกันให้ดีกว่า ผลนี้ยุติแก่

นั้น เราจะให้ได้หมดจะมีหนทางทำกัน
ได้ เป็นต้นว่า เอาข้อเท็จจริงทั้งหลาย
และเท่าที่จะมีอยู่ในแฟ้มแบบอย่างที่ทำกัน
ขอประธานเสนออนุ มติเอามา ท่าน ก็น
หมก จะทำได้เหมือนกัน ท่านกันได้ทั้ง
กลางวันกลางคืน ทำกันจนตายคาหน้า
สีกก็ได้ แต่ผลต้องระวางอย่างที่สุด คือ
ว่าในการกระทำลงไปแล้วเช่นนั้น คือ
ได้หรือไม่ว่า เป็นการเลือกตั้งนายกร
รัฐมนตรีโดยสภา ฯ ผิดรัฐธรรมนูญ
ข้อหนึ่ง และถ้าเราได้เรียกลงไปเช่นนั้น
พอแล้ว ผลก็ทำยามันมีอีก ข้อหนึ่งว่า
สภา ฯ นั้นเมื่อได้ตั้งนายกรัฐมนตรีมา
แล้วต้องไว้วางใจ ผลแห่งการกระทำ
กันโดยของเรา มันหมดรูป นี่หมายความว่า
เราได้ตั้งนายกรัฐมนตรีเรา ได้ ไว้วางใจ
นายก ฯ ก่อนตั้ง เรื่องเป็นเช่นนั้น ส่วน
การที่จะให้ชาวบริสุทธิ์หรือไม่นั้น ข้าพ-
เจ้าคิดว่ามันเป็นอำนาจและหน้าที่ของทาง
การฝ่ายบริหาร เราจะไล่เบียดมันมาตั้งแต่
ปลายทาง ถ้าเราไปยุ่งย้อมด้วยแล้ว
สถานิติบัญญัติเราจะไปข้างไหนกัน ข้าพ-
เจ้าก็สงสัย ข้าพเจ้ามีความเห็นว่าอย่างไร
เหมือนอย่างที่ได้ให้ไว้เมื่อวานนี้นั้น คือ
ว่า ตั้งท่านมาท่านเข้ามาขอความไว้วาง
ใจ แล้วเราก็พร้อมที่จะให้ท่านแล้ว เมื่อ

เราให้ท่านแล้วกาลต่อไปนั้น ท่านเป็นผู้ใหญ่ นั้น ท่านไม่ใช่เด็ก ท่านจะต้องหยิบชู้ตสำคัญ ๆ ขึ้นมาดูก่อนแม่แต่ท่านเอง ท่านก็อาจให้กรรมการได้ส่วนท่านได้ ข้าพเจ้าไม่เห็นมีข้อขัดข้องอะไร นี้แหละขอให้คิดให้ดี เพราะเหตุว่าถ้าเราคิดไม่ดี เราก็จะลำบาก ปัญหาที่ว่าจะให้แสดงวิธีใด และปัญหาเสนอมานี้ เป็นของข้าพเจ้าเป็นอย่างนี้

ประธานสภาผู้แทนราษฎร : ข้าพเจ้าเรียนให้ทราบ ข้าพเจ้าไม่อยากผูกมัดสภา ฯ ในหนังสือมีมาว่าผู้ตั้งกระทู้กับผู้เบิกอภิปราย ไม่มีความข้องใจ ในส่วนตัวนั้นไม่มีความข้องใจ แต่ในทางการ สภา ฯ นี้ไม่ยอมให้ และข้าพเจ้าเห็นว่า ข้าพเจ้าต้องไปทูลผู้สำเร็จ ฯ อย่างนี้แล้วกัน เพื่อหมกความข้องใจด้วยประการทั้งปวง เพราะว่าการตั้งนายกรัฐมนตรี เป็นอำนาจของพระมหากษัตริย์ ในบัดนี้ผู้สำเร็จ ฯ เป็นผู้ทำตามพระปรมาภิไธยและแทนสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพราะฉะนั้นเมื่อท่านอ้างมาว่าคนสองคนว่าอย่างนี้ในส่วนตัวเขาอย่างไรก็เอา แต่ในทางการเขาไม่ยอม จะว่าอย่างไร ยอมหรือไม่ พุคกันให้แน่ชัด

นายไต้ ปาณิกบุตร (ผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนคร) : ถึงข้าพ

เจ้าอยากจะยอมก็ยอมไม่ได้ ทั้งคุณพระสารสาสน์ ฯ ว่า สิ่งสงวนนั้นแหละทำเช่นนั้นไม่ได้และวิธีที่จะทำได้งามที่สุดนั้นทำตามแบบของสมาชิกผู้หนึ่ง คือพระสารสาสน์ ฯ คือเมื่อพระมหากษัตริย์ทรงท่านแล้ว ขอความไว้วางใจ ให้ไว้วางใจในท่านแล้ว ปัญหาต่างๆก็หมดไป แต่ว่าวิธีการที่จะทำเช่นนั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าทำไม่ได้ และข้าพเจ้าเสียใจว่านั่นเป็นเรื่องภายนอกคือว่าหนังสือราชการ มากระทบกระเทือนมากสักหน่อย แต่ว่าความจริงก็ไม่มีอะไร และข้าพเจ้าเห็นว่า อย่างที่พระสารสาสน์ ฯ ว่านั่นเป็นทางที่ดีที่สุด และที่ถามความเห็นในสภา ฯ แล้ว ข้าพเจ้าได้เรียนแล้ว ถ้าแม่อยากจะให้ ไม่มีทางให้ได้ อย่างที่ขอมานี้

พระพินิจธนากร (ผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่) : ข้าพเจ้าไม่ได้ไปที่วังปารุส ฯ เมื่อวานนี้ และเมื่อพูดกันแล้ว ก็อยากจะพูดบ้าง ถ้าไม่พูดก็จะเป็นของที่ขาดไป ข้าพเจ้าขอกราเรียนต่อสภา ฯ นี้โดยจริงใจว่า สำหรับส่วนตัวเจ้าคุณพหล ฯ ข้าพเจ้าเชื่อมั่นทีเดียวว่า ท่านมีความซื่อสัตย์สุจริตมาก แต่ว่าเมื่อมาคิดดูแล้ว วิธีการ ข้าพเจ้าได้อภิปรายในวันนั้นแล้วว่าท่านเกรงใจ

อันถึงได้เซ็นในเรื่องการชายที่นั่นลงไป
 เพราะฉะนั้นอยากจะให้รู้ว่าใครถูกใครผิด
 ไร ๆ กันมา การที่เซ็นลงไปไม่จำ
 เป็นต้องมัวหมอง อาจเซ็นเพราะเกรง
 ๆ เช่นเพราะทนอ่อนหวานไม่ไหว การ
 ระบุกันคนเราเองก็เคยเพราะทนอ่อนหวาน
 ย่างนั้นอย่างนี้ไม่ไหว เราก็ก็น่าประ-
 ณี เพราะฉะนั้นด้วยความเคารพนับถือ
 ต่อท่าน เห็นว่าถ้าอยากจะให้สมัครใจ
 แล้ว ที่จะลงมกัณท์เรา เราก็ก็น่าสมัคร
 ใจ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอเรียนอย่าง
 จริงใจว่า ถ้าเราจะให้สมัครหรือไม่ให้ก็
 หรือจะกระทำอะไรไปก็ได้อย่างหลวงธำ-
 ณะกรรมาธิการตรวจรายงานการประชุม

รง ๆ ว่าก็เป็นของที่แยกตายก็แล้ว
 เพราะเราทั้งชั่วคราว ก็ชั่วคราวอะไร ๆ
 ก็ได้ และเมื่อชักฟอกขาวแล้ว เราจะ
 บอกกับท่านประธาน ๆ เป็นการภายใน
 ให้เลือกท่านก็ได้ อย่างที่หลวงธำรง ๆ ว่า

ประธานสภาผู้แทนราษฎร :
 ไม่ใช่ เรื่องนี้ข้าพเจ้าจะต้องคิดว่าหนึ่ง-
 สิ้นนี้พวกพิงถึงนายไต ๆ และนายเตียง ๆ
 และนายไต ๆ นายเตียง ๆ ข้องใจเช่นนี้
 ให้ไม่ได้ ข้าพเจ้าจะต้องไปทูลผู้สำเร็จ
 ราชการ ฯ เสียก่อน เลิกประชุม จะ
 ประชุมใหม่เมื่อไรจะบอกให้ทราบ

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๓๒ นาฬิกา

- ร.ท.ท. บุญแถม บัณฑิตยานนท์
- ทองอยู่ พุฒพันธ์
- เขียน กาญจนพันธ์
- เทียบ นันทแพทย์
- ทองกระจาย รัชตะวรรณ

- ประเสริฐ บัณฑิตสุคนธ์ ผู้ตรวจรายงาน
- ประสิทธิ์ ศรีสุชาติ ..
- ประเทือง อินทร์ ..
- ถิน จุฑะรพ ..
- สุรินทร์ ลีพลากร ..
- เลียงฮื่อ ศรีสุชาติ ..

ตรวจแล้ว วันที่ ๑๓ ส.ค. ๒๔๘๐

หลวงคหกรรมบดี

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

พระยามานวราชเสวี

ประธานสภาผู้แทนราษฎร

พิมพ์ที่กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร